

02
2007

HET VRIJE WOORD

P3A8098

JAARGANG 52

JUNI - JULI - AUGUSTUS 2007

leren
opvoeden
betekenis & identiteiten construeren

de zin van verhalen - ouders en vrienden - levensbeschouwing op school - De achterblijver -
onderwijspraktijk en sociale ongelijkheid - John Dewey - MuHKA - democratisch redeneren

Gesprekken met
Jaap Kruithof & Sigiswald Kuijken
Frank De Waele - Guido Totté - Michel Vandenbroeck

Voorbeelden? Ik heb een religieuze ervaring als ik een orgasme heb. Wat is een orgasme? Een seksueel hoogtepunt. Dat is diep-religieus. Dat heeft de katholieke kerk niet gezegd, want die beschouwt dat als lager. Maar het is een toppunt in het menselijke leven. Trouwens bij veel dieren ook. Het is mysterieus. Ik weet niet wat er met mij gebeurt. Het overstijgt mij qua werkelijkheid en ik kan het niet helemaal begrijpen en verklaren. Het is ook zeer kostbaar. Voor de privacy. Ik doe dat niet voor de etalage van de GB.

Alhoewel, binnenkort gaan de mensen dat wel doen. De moslims gaan woedend worden. En dan maar zeggen: een mens is vrij te doen wat hij wil... En ten derde, het is iets dat onaantastbaar is. Daar moet niemand aankomen. En nu komt iedereen er aan. Een tweede voorbeeld: een pasgeboren baby. Mysterieus? Natuurlijk. Iedereen zegt: hoe is het mogelijk, dit gaat ons verstand te boven. Ten tweede, kostbaar. Natuurlijk. Ik doe een experiment: ik kom binnen in een kamer en pak die baby. Hé! Ze zouden

me vermoorden. Die baby is heilig. Dat is religieus. Dus de meest serieuze dingen van een mens zijn heilig, religieus – mysterieus, kostbaar en onaantastbaar. En als het niet religieus is, dan doe je ermee wat je wil. Dat wil zeggen, in onze beschaving ga je ermee voetballen. Nu zijn ze met alles aan het voetballen...

Religie is niet een planeet ver van mij maar zit hier, in mijn relatie met het leven en de wereld.

John Dewey

Carl De Keyzer, *Zona. Siberian Prison Camps*. 2001-2002 © Carl De Keyzer / Magnum Photos

geen betere wereld, alleen consumptie. Ja, nog tien jaar en dan is het voorbij. De Verenigde Staten gaan tenonder. Nu merk je het al. Een derde van wat ze bezitten, hebben ze in schuld verloren. Er zijn twee landen waar ze alles geleend hebben: India en China. Hoe dat kan? Chinezen sparen per maand één euro, en er zijn een miljard tweehonderd miljoen Chinezen, dus dat is per maand een miljard tweehonderd miljoen euro. De Amerikanen lenen dat geld voor hun oorlogen. Maar ze moeten het terugbetalen. Ja, je kunt natuurlijk ook nog een oorlog beginnen met degene van wie je geleend hebt... De levensstandaard van de Amerikanen zakt nu dus met een derde. Dan komen ze ver onder onze levensstandaard. Dat kunnen ze niet houden. Wat gaat er daar gebeuren? Gaan ze een atoomoorlog beginnen? Ja, we zijn er allemaal bang voor. Is dat het enige wat ze op den duur kunnen

doen? Hoe gaan we het verhinderen? Israël zal zware toegevingen moeten doen, zoveel is duidelijk. De joden in Israël zelf zijn aan het vluchten. Er zijn meer uitwijkingen dan inwijkingen sinds vorig jaar. En de demografische cijfers zijn heel slecht. De Palestijnen maken veel meer kinderen dan de Israëli's. Dus over tien-vijftien jaar gaat dat tenonder. En nu komt er die Iraanse atoombom. Als Iran ook een atoombom heeft, zal Israël moeten oppassen. Het zijn vreselijk onvriendelijke verhalen.

*Asse, 24 april 2007
Interview en redactie: Peter-Paul De Temmerman en Ine Pisters*

■ **Jaap Kruihof** (°1929) is moraalfilosoof, en doceerde aan de universiteiten van Gent en Antwerpen. Hij publiceerde onder meer *De zingeer* (1968); *Arbeid en lust* (1984-1985); *De mens aan de grens*. (1985); *Ingaan op de dingen: over het gedrag van de moderne westerling*.(1992); *Doorgaan met de dingen: over het gedrag van de moderne westerling*.(1994); *Het humanisme: over de klassieke erfenis, de interne verdeeldheid, de toets van de praktijk en de actuele waardecrisis*.(2000). *Het neoliberalisme* (2000). Muziekenner, was docent aan het conservatorium van Antwerpen.

■ **Sigiswald Kuijken** (°1944) is muzikant en leidt het ensemble La Petite Bande. Tot het indrukwekkende repertoire behoren onder meer de cantates, concerto's en Passies van Bach, symfonieën van Haydn, werk van Rameau, Lully, opera's van Mozart. www.lapetitebande.be